

BOEKBESPREKINGEN

M. MICHAEL COHEN and collaborators. „*Pediatric dentistry*”. The C.V. Mosby Co., St. Louis, 1961. 567 blz. met 412 afbeeldingen, waarvan 9 in kleuren. Geb. \$ 15.00.

De eerste twee zinnen van dit boek zijn waard door iedere Nederlandse tandarts en door ieder ander, die zich op enigerlei wijze met de volksgezondheid in Nederland bezig houdt, gelezen, herlezen en niet meer vergeten te worden. Het voorwoord van deze tweede druk vangt aldus aan:

„In a recent survey of dentistry in the United States it became evident, that Americans were in dire need of dental care. Paradoxically, the United States has the money, scientific knowledge, and skill to provide dental care for all, yet dental disease in this country is appalling”.

Voegen we hieraan toe, dat de „tandartsendichtheid” in Amerika ruim 2 × zo groot is als in ons land en bedenken we, dat „dental disease” in ons land even „appalling” is als in Amerika, dan is verder commentaar t.a.v. de tandheelkundige toestand in Nederland overbodig.

Het boek heeft sinds de eerste druk, die in 1957 verscheen en die ik besprak in het T.v.T. van april van dat jaar (zie aldaar), geringe wijzigingen ondergaan, die in het algemeen verbeteringen betekenen. Het is altijd gemakkelijker een boek te becritiseren, dan er een te schrijven of samen te stellen. Ik herhaal, dat dit een voortreffelijk boek is, dat het lezen zeker waard is, waarbij men echter, door de wijze, waarop de praktische onderwerpen worden behandeld, zich telkens weer realiseert, hoe onpraktisch en weinig reëel de Amerikaanse tandheelkunde kan zijn. De behandeling van cariës profunda is daar wel een typisch voorbeeld van. Bij de bespreking van amalgaamrestauraties wordt vermeld, dat vochtcontaminatie moet worden vermeden om een continue expansie te voorkomen. Bij excessieve speekselvloed wordt geadviseerd atropine toe te dienen. Over non-zinkamalgaam wordt echter niet gesproken.

Evenals in de eerste druk geeft MANDEL een uitstekend overzicht over de cariës en de cariësprofylaxe, met dien verstande echter, dat hij niet op de hoogte blijkt te zijn van het werk van VON BARTHELD, zodat we hem uitlatingen als: „On the other hand, the role of carbohydrates, acidogenic organisms, plaques, local factors, and some aspects of salivary activity have been rather thoroughly established”, niet al te zwaar mogen aanrekenen. Het is merkwaardig, hoe gemakkelijk cariësvorsers over de gehele wereld over het feit heenstappen, dat het hen nooit gelukt is, de typische carieuze ontkalking in glazuur en dentine in vitro te produceren en genoeglijk en met een benijdenswaardige zelfverzekerdheid op hun wankele fundamenten verder bouwen.

Nogmaals echter: ondanks de kritiek, die men hier en daar kan hebben, is dit een zeer lezenswaardig boek. Deze tweede druk is even fraai uitgegeven als de eerste.

J. G. DE BOER

H. M. PICKARD. F.D.S. R.C.S. (Eng.), M.R.C.S. (Eng.), L.R.C.P. (London). *A manual of operative dentistry*. Oxford University Press. London - New York - Toronto 1961. 149 pagina's. Prijs \$ 35.

In het voorwoord vermeldt de auteur slechts de meer eenvoudige sosiodontische behandelingen te hebben beschreven en dat het in de bedoeling ligt, dat dit boek de standaardwerken niet zal vervangen, doch aanvullen. Zo moeten we dit boek van niet meer

dan 149 pagina's tekst, voorzien van vele schetsmatige tekeningen en enige foto's, ook zien en lezen om het naar waarde te kunnen schatten. De methoden, die worden beschreven, zijn gebaseerd op het onderwijs, zoals dit wordt gegeven aan de sosiodontische afdeling van de School of Dental Surgery van The Royal Dental Hospital in Londen, van welke afdeling de schrijver directeur is. Vanzelfsprekend zal de lezer het niet altijd met hem eens kunnen zijn, doch daar hij klaarblijkelijk over een ruime dosis „common sense” beschikt en zijn boek sterk op de praktijk is afgestemd, moet het voor iedere algemene practicus, die belangstelling heeft voor zijn vak, interessant en nuttig zijn van de inhoud kennis te nemen. Besproken worden o.a. de caviteit-preparatie, amalgaam-, silicaatcement- en kunstharsrestauraties, de inlay en de endodontie. Het boek is in vlotte, prettig leesbare stijl geschreven, de uitgave goed verzorgd. Een index vergemakkelijkt het opzoeken der verschillende onderwerpen.

J. G. DE BOER

LEONHARD M. MONHEIM. *Local anesthesia and pain control in dental practice*. 2nd edition. The C.V. Mosby Company, St. Louis. 319 pag., prijs \$ 8.75.

De auteur beschrijft in dit boek naast de techniek van de lokaal anesthesie de bestrijding van de pijn in de algemene tandheelkundige praktijk. Men vindt echter veel meer in dit boek dan de titel doet vermoeden.

Na een uitgebreid anatomisch overzicht van het verloop van de zenuwen in het gebied van de boven en onderkaak en hun innervatiegebieden en een definitie van het begrip pijn, geeft de auteur een handleiding over de techniek van de plaatselijke verdooving. Hierbij wordt uitvoerig stilgestaan bij de anatomische oriëntatiepunten, wijze van injiceren en gebieden, welke door het lokaal anestheticum uitgeschakeld worden voor het overbrengen van pijnprikkels.

Dan volgt een farmacologisch overzicht van de verschillende injectievloeistoffen, waarbij de namen vanzelfsprekend betrekking hebben op Amerikaanse producten. De complicaties welke zich kunnen voordoen na het toedienen van een lokaal anestheticum, worden uitgebreid behandeld, waarbij zowel de reacties op de vloeistof zelf alsook de fouten, welke bij het geven van injecties voorkomen o.a. steekinfectie, naaldbreuk, worden besproken.

De auteur maakt terecht een onderscheid in lokale en algemene reacties en geeft een overzicht van de eerste hulp, welke in verschillende gevallen hierbij geboden kan worden. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan de keus van de injectievloeistof bij patiënten, welke lijden aan inwendige ziekten, overgevoeligheid en psychische labiliteit.

Na een hoofdstuk over premedicatie bij lokaal anesthesie, die gezien de situatie in de algemene praktijk in Nederland m.i. niet goed uitvoerbaar lijkt, wordt er een uitgebreid overzicht gegeven van de pijnstillende middelen en de indicatie hiervoor.

Het boek besluit met een hoofdstuk over sterilisatie van het instrumentarium en de juiste manier van opbergen hiervan.

Samenvattend kan gezegd worden, dat dit een boek is dat zowel voor de klinische student als voor de algemene practicus warm kan worden aanbevolen.

KUSEN

A. E. M. ALDUS. *Handleiding voor tandartsassistente*, 3e druk. Uitgave: G. J. & D. Tholen N.V., Utrecht. 96 blz. Prijs: geb. f 7,50.

Een voor haar taak berekende praktijksassistente behoort te voldoen aan een reeks zeer uiteenlopende eisen, die stuk voor stuk niet zo moeilijk zijn om er aan te beantwoorden. Het getuigt wel van bijzondere geschiktheid voor de onderhavige functie wanneer ze in één persoon verenigd zijn. Dit laatste maakt de essentie ervan uit. Ze hebben enerzijds betrekking op de persoonlijkheid, het beschavingsniveau, daarnaast op de onmisbare intelligentie om aan de specifieke, op de tandartspraktijk gerichte handelingen uitvoering te geven en de practicus al datgene uit handen te nemen hetwelk diens persoonlijke bemoeiing niet per se verlangt. In de naar buiten gerichte zakelijke contacten vertegenwoordigt zij de praktijk, is er de exponent van, ook binnenshuis.

De grote verdienste van de handleiding van coll. ALDUS is gelegen in de nadruk op de veelzijdigheid van de taak van de tandartsassistente waardoor de lezeressen zich dien-aangaande op de hoogte kunnen stellen en hun ambitie eraan kunnen toetsen. Voor het overige biedt het boekje de onmisbare informatie die de assistente nodig heeft om haar werkzaamheid gestalte te geven en haar te doen zijn de rechterhand van de practicus zonder welke hij niet efficiënt en tijdeconomisch zijn dagtaak kan volbrengen.

Het blote feit dat thans een derde druk nodig is gebleken bewijst afdoende dat de schrijver een gelukkige greep heeft gedaan door van de functie van tandartsassistente deze karakteristiek en analyse te geven en wel in een bevattelijke uiteenzetting, waar belanghebbenden en belangstellenden hun voordeel mee kunnen doen.

De auteur noemt zijn boekje met nadruk een beperkte handleiding en ik geloof dat deze beperking de waarde ervan ten goede is gekomen. Door de beknoptheid heeft hij vooral doen uitkomen wat voor de functie van tandartsassistente principieel wordt verlangd. Op de basis hiervan kan elke tandarts aan het kennen en kunnen van zijn hulpkracht de uitbreiding geven waaraan in zijn praktijk behoefte is.

Ook deze druk zal dus zijn weg wel vinden.*)

P. H. BUISMAN

*) Op minder gelukkige formuleringen hier en daar dient uit een oogpunt van verantwoord taalgebruik te worden gewezen. De maatschappelijke „ligging” van de patiënt doet wel ongewoon aan. Elders wordt de verdoving onderscheiden in totale en gedeeltelijke, waar algemene en plaatselijke gevoelloosheid bedoeld worden. Voorts wordt, vermoedelijk in navolging, gesproken van „variates met andere (orthodontische) apparaturen” waar varianten van apparaten bedoeld zijn. En zo stoot men wel op meer barbarismen, die in een nieuwe druk hopelijk worden uitgebannen.